

KOILLIS-SUOMEN KEHITTÄMISYHTIÖ NATURPOLIS OY

KIRJALLISUUSKATSAUS: MONIPAIKKAISUUS

7.12.2021

Sari Rannanpää, MDI • Janne Sinerma, MDI

MDI

Aluekehittämisen konsulttitoimisto

SISÄLTÖ

1.	KIRJALLISUUSKATSAUKSEN TAUSTA JA TOTEUTUS	1
2.	MONIPAIKKAISUUS	1
2.1	Vapaa-ajan asuminen	1
2.2	Etätyö	3
	LÄHTEET	6

1. Kirjallisuuskatsauksen tausta ja toteutus

Tämä kirjallisuuskatsaus on laadittu Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy:lle / Maaseutuyritysten digitalisaatio selvitys -hankkeelle.

Tämän narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on laatia kooste olemassa olevista selvityksistä liittyen monipaikkaiseen asumiseen ja etätöön. Tässä kirjallisuuskatsauksessa keskitytään olemassa oleviin selvityksiin liittyen vapaa-ajan asumiseen sekä työhön liittyvään monipaikkaisuuteen (etätö).

Kirjallisuuskatsauksen toteutti Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI Public Oy (Sari Rannanpää ja Janne Sinerma). Työ toteutettiin marras-joulukuussa 2021.

2. Monipaikkaisuus

Monipaikkaisuus tarkoittaa sitä, että ”ihmisten ajankäyttö jäsentyy usean eri paikan sekä näiden välillä tapahtuvan liikkumisen vuorovaikutuksessa”¹. Monipaikkaisuus voidaan jakaa eri tyyppisiin monipaikkaisuuden johtavien motiivien perusteella:

- Työhön liittyvä monipaikkaisuus (pendelöinti, pitkät työmatkat, etätö, kausityö, opiskelu)
- Vapaa-ajan monipaikkaisuus (mökkeily, lomailu)
- Perhesyihin liittyvä monipaikkaisuus (lasten vuoroasuminen, etäsuhteet, etäomaishoito)
- Pakotettu monipaikkaisuus (asunnottomuus, pakolaisuus, lasten huostaanotto)

Suomessa merkittävimmät monipaikkaisuuden muodot volyymiltansa ovat vapaa-ajan monipaikkaisuus sekä työhön liittyvä monipaikkaisuus.

Monipaikkaisuudesta, sen nykytilasta, tulevaisuuden näkymistä sekä kestävyydestä valmistuu laaja tutkimus tammikuussa 2021.²

2.1 Vapaa-ajan asuminen

Vapaa-ajan monipaikkaisuus³ on yleisin monipaikkaisuuden muoto. Tilastokeskuksen rakennukset ja kesämökit -tilaston mukaan Suomessa oli vuoden 2020 lopussa 508 000 kesämökkiä. Kesämökkejä on eniten Kuopiossa, Mikkelissä, Paraisilla ja Savonlinnassa. Sen sijaan Kuusamossa on eniten vuokrattavia lomamökkejä ja -osakkeita.⁴ Valtaosa mökinomistajia (64%) omistaa mökin

¹ Pitkänen, Kati, Anna Strandell, Antti Rehunen, Alli Sirén, Kimmo Nurmio (2020). Monipaikkaisuuskortit.

Suomen ympäristökeskus. [https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi_VN_TEAS_Monipaikkaisuus#Monipaikkaisuuskortit)

[kehittaminen/Tutkimus_ja_](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi_VN_TEAS_Monipaikkaisuus#Monipaikkaisuuskortit)

[kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi_VN_TEAS_Monipaikkaisuus#Monipaikkaisuuskortit)

<https://tietokayttoon.fi/-/elinvoimainen-ja-kestava-monipaikkainen-suomi-sompa->

³ Kati Pitkänen, Kotona maalla ja kaupungissa – Mitä tarkoittaa monipaikkaisuus? Suuri mökkiläisseminaari

5.4.2019 <https://urly.fi/2lln>

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökit [verkkojulkaisu].

asuinmaakuntansa alueelta. Vuonna 2020 kesämökin omistajista valtaosa (60%) asui joko omakoti- tai paritalossa, ja mökinomistajien keski-ikä oli 63 vuotta. Lisäksi mökinomistajat ovat verrattain hyvätulaisia. Nimittäin vuonna 2019 yli puolet mökin omistavista asutokunnista kuului kolmeen suurituloisimpaan kymmenykseen.⁵

Kesämökkien tilastointi muuttui vuonna 2020, jolloin vuokramökit sisällytettiin kesämökkitalastoon, mutta toisaalta tyhjillään olevat kiinteistöt (nk. mummonmökit) poistettiin tilastosta.

Vapaa-ajan asumisesta tärkeää tietoa tuottaa joka viides vuosi tehtävä Mökkibarometri. Vuoden 2021 mökkibarometrissa⁶ luotiin yleiskatsaus vapaa-ajan asumiseen ja sen kehitykseen Suomessa sekä kartoitettiin vapaa-ajan asuntojen saavutettavuutta ja lähiympäristöä, vapaa-ajan asunnon ominaispiirteitä, käyttöä ja sen muutosta, sisältäen työssäkäynnin ja etätöyön vapaa-ajan asunnolta. Mökkibarometrin mukaan toistuvasti vapaa-ajan asuntoa käyttäviä on Suomessa arviolta 2,4 – 2,9 miljoonaa henkeä. Lisäksi keskimääräinen vapaa-ajan asunnolla vietetty aika on kasvanut huomattavasti viime vuosina – edellisessä mökkibarometrissä vapaa-ajan asunnolla vietettiin keskimäärin 79 vuorokautta, kun taas vuonna 2020 määrä oli 103 vuorokautta. Myös etätöiden tekeminen vapaa-ajan asunnolta on kasvanut viime vuosina. Siinä missä vuonna 2016 etätöitä vapaa-ajan asunnolta tehneiden osuus niistä työssäkävivistä, joille etätöy oli mahdollista, oli 7%, vuonna 2020 näiden osuus oli 43%. Mökkien pinta-ala ja varustelutaso on myös kasvanut ajan myötä.

Vapaa-ajan asumisen tulevaisuus pohdituttaa tutkijoita, sillä vapaa-ajan monipaikkaisuus perustuu erityisesti yli 60-vuotiaiden mökkeilyyn. Pitkänen, Strandell ja Rehunen⁷ arvioivat, että kaupungistuminen ja ikääntyminen lisäävät vapaa-ajan asunnoilla vietettyä aikaa yhteensä noin 2 % jokaista suomalaista kohti seuraavien 20 vuoden aikana. Vuoteen 2040 mennessä eniten kasvaa yli 75-vuotiaiden ikäryhmä, jossa vapaa-ajan asuntojen käyttö on tällä hetkellä huomattavasti vähäisempää kuin 50–74-vuotiaiden ikäryhmässä.

Vapaa-ajan asukkaiden osalta myös osallisuus sekä sosiaali- ja terveystalvelujen käyttäminen mökkikunnassa ovat nousseet tärkeiksi tutkimus- ja keskusteluaiheiksi. Esimerkiksi Rantanen ym. nostavat vapaa-ajan asukkaiden osallisuuden tärkeiksi kuntien sekä alueiden elinvoimatyön kannalta, sillä monipaikkaisten asukkaiden ja paikallisten välisen vuoropuhelun avulla voidaan kirkastaa yhteinen päämäärä ja täten valjastaa vapaa-ajan asukkaat aluekehittämisen voimavaraksi.⁸ Sen sijaan Parhiala ym. tutkivat monipaikkaisten, erityisesti vapaa-ajan asukkaiden, terveystalvelujen parantamista. Tutkimuksen suosituksina oli, että terveystalvelujen saannin parantamiseksi tulisi toteuttaa paikallisia ratkaisuja (mm. parempi tiedotus ja julkisten talvelujen yhteiskäytön parantaminen sekä laskutusikäytäntöjen yksinkertaistaminen) sekä kansallisia ratkaisuja (mm.

ISSN=1798-677X. 2020, Kesämökit 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 1.12.2021].

Saantitapa: http://www.stat.fi/til/rakke/2020/rakke_2020_2021-05-27_kat_001_fi.html

⁵ Tilastokeskus, Tieto ja trendit (12.8.2021), Yli puolet mökinomistajista on eläkkeellä, <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/yli-puolet-mokinomistajista-on-elakkeella/>

⁶ Mökkibarometri 2021, Voutilainen, Olli; Korhonen, Kirsi; Ovaska, Ulla; Vihinen, Hilka (2021) <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-237-7>

⁷ Strandell, A. Pitkänen, K. & Rehunen, A. (2020). Miten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat vapaa-ajan asumisen suosioon? Matkailututkimus (1) 2020.

⁸ Rantanen, M., Pihkala, T., Hyyryläinen, T. & Kujala, S. (toim.), Kohti dialogia – Vapaa-ajan asuminen Etelä-Savon voimavaraksi. Raportteja 198. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. Mikkeli: Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306043/Raportteja198.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

kansallisen etäterveyskeskuksen käyttöönotto sekä kiireettömän hoitopaikan valinnan uudelleenvalinta puolen vuoden välein nykyisen vuoden sijaan.⁹

Näiden lisäksi myös ekologinen kestävyys on noussut uudeksi teemaksi vapaa-ajan asumisen tutkimuksessa. Esimerkiksi Etelä-Savossa on tutkittu vapaa-ajan asumiseen liittyvän ekologisen kestävyuden kehittämistä¹⁰. Tutkimustulosten mukaan merkittävin päästövähennyspotentiaali on sähköautojen latauspisteiden markkinaehtoisien toteutuksen edistämällä. Päästövähennyksiä voi saada aikaan myös turvaamalla ja kehittämällä liikkumisen peruspalveluja maaseudulla, esimerkiksi kehittämällä uudentyyppisillä liikkumisen palveluratkaisuja, yhdistämällä kuljetuksia tai hyödyntämällä ja jakelemalla tietoa tehokkaammin. Näiden päästövähennyspotentiaali on kuitenkin sähköautojen latausverkostoa heikompi.

2.2 Etätyö

Etätyö on ansiotyötä, jota tehdään varsinaisen työpaikan ulkopuolella niin, että siitä on sovittu työnantajan kanssa.¹¹ Etätyötä tehdään työsuhteessa ja siihen sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkia työsuhdetta koskevia lakeja ja sopimuksia. Etätyötä voidaan tehdä kotoa, vapaa-ajan asunnolta, etätyöhubista, co-working-tilasta, kirjastosta, kahvilasta tai vaikka liikennevälineestä käsin. Olennaista etätyölle on tietotekniikan käyttö sekä se, että työtä voisi luonteensa puolesta tehdä myös työpaikalta lähityönä.

Tilastokeskuksen etätyön määritelmä kattaa myös osittaisen etätyön, jota kutsutaan yleisesti hybridityöksi, joka tarkoittaa lähityön ja etätyön yhdistelmää. Hybridityössä olennaista on se, että työntekijä tekee osan työajasta lähityötä ja osan etätyötä. Hybridityötä tekevät voivat myös asua kauempana työpaikalta.

Etätyöhön läheisesti liittyvä, mutta kuitenkin erillinen käsite on paikkariippumaton työ, jota tehdään ilman aika- ja paikkarajoitteita työntekijälle sopivimmassa paikassa hänelle soveltuvien aikataulujen mukaisesti.¹² Oma etätyöntekijöiden ryhmänsä ovat ns. diginomadit, jotka yhdistävät paikkariippumattoman etätyön matkailuun.¹³

Etätyö ja työn paikkariippumattomuus ovat yleistyneet nopeasti. Myös yrittäjät työskentelevät yhä useammin paikkariippumattomasti. Koronapandemia vauhditti etätyön yleistymistä Suomessa huomattavasti. Siinä missä ennen koronaa suomalaisista palkansaajista etätyöitä teki säännöllisesti 21 prosenttia ja satunnaisesti 11 prosenttia suomalaisista palkansaajista,¹⁴ vuonna 2020 etätöitä teki 87% ylemmistä toimihenkilöistä, alemmista toimihenkilöistä vain 44% ja työntekijöistä 7% teki

⁹ Parhiala, K., Pitkänen, K., Strandell, A., Rehunen, A., & Suomela, T. (2020). Miten huomioida monipaikkainen elämä terveyspalveluiden järjestämisessä? THL - päätöksenteon tueksi 1/2020.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139058/URN_ISBN_978-952-343-450-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁰ Aaltonen, H., Lampinen, S. ja Somerpalo, S. (2021). Etelä-Savon vapaa-ajan asuntoihin liittyvä liikkuminen ja sen vähäpäästöisyyden edistäminen, Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisuja 170

https://www.esavo.fi/resources/public/Tietoa-Etela-Savosta/Julkaisut/Julkaisut_2021/Vapaa_ajan_asunnot_ja_liikkuminen.pdf

¹¹ Tilastokeskus, määritelmät <https://www.stat.fi/meta/kas/etatyo.html> (viitattu 1.12.2021)

¹² Viikman, Ulla. Etäjohtaminen: Tulosta joustavalla työllä. Alma Talent, Helsinki (2016)

¹³ Hannonen, O. In search of a digital nomad: defining the phenomenon. Information Technology & Tourism 22, 335–353 (2020). <https://doi.org/10.1007/s40558-020-00177-z>

¹⁴ Tilastokeskus 2021: <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyon-suosio-jatkui-alkuvuonna-mutta-vaheni-kesalla/>

etätöitä.¹⁵ Tilastokeskuksen mukaan eniten etätöitä tehtiin alkuvuonna 2021, jolloin viidennes työntekijöistä teki koko työajan kotoa käsin.¹⁶

Eurostatin mukaan Suomessa etätö on selvästi yleisempää kuin muualla Euroopassa. Erityisesti Helsingissä ja Uudenmaan alueella tehtiin huomattavan paljon etätöitä: kotoa työskentelevien osuus vuonna 2020 oli 37 prosenttia työllisistä siinä missä EU-alueen keskiarvo oli 12 prosenttia.¹⁷

Etätöistä on periteisesti tarkasteltu volyymejä, mutta viime aikoina myös alueet sekä sektorit, joilla etätöitä tehdään, ovat nousseet tutkimuksissa ja tilastotarkasteluissa vahvemmin esiin. Tilastokeskuksen mukaan etätö on Suomessa korona-aikana lisääntynyt eniten niillä alueilla, joilla etätöitä on perinteisesti tehty vähemmän (Pohjois-Karjalassa, Lapissa ja Kainuussa).¹⁸ Etätö on myös yleistynyt sektoreilla, joilla sitä on aiemmin ollut vain vähän (Teollisuus, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, vesihuolto jne.), mutta eniten etätöitä tehdään tietointensiivisillä aloilla (informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutus toiminta, julkinen hallinto, tutkimus).¹⁹ Etätöitä tekevät erityisesti korkeakoulutetut, suurissa kaupungissa asuvat ylemmät toimihenkilöt.²⁰ Kovalainen ym.²¹ mukaan täysin paikkariippumattomia töitä tekevät yleisimmin kolmekymppiset korkeakoulutetut, jotka asuvat lähinnä Helsingissä tai Uudellamaalla. Paikkariippumattomuus on kasvamassa alle 45-vuotiaiden työllisten joukossa, kun taas yli 60-vuotiaista työllisistä vain noin kymmenesosa työskentelee paikkariippumattomasti.

Etätöistä on tulossa pysyvä trendi, mutta todennäköisin kehityssuunta on hybridityöskentelyn ja monipaikkaisen työskentelyn yhdistely niillä toimialoilla, joilla etätöitä voi tehdä. Tilastokeskuksen Koronan vaikutukset työelämään -selvityksen mukaan keväällä 2021 etätöitä tehneistä palkansaajista 90 prosenttia haluaisi tehdä etätöitä jatkossakin vähintään neljäsosan työajastaan.²² Sen sijaan Suomen Yrittäjien työelämägallupin mukaan 15 prosenttia vastaajista oli kiinnostuneita tekemään etätöitä koko ajan ja 40 prosenttia osan viikosta. Reilu viidennes vastaajista ei halunnut tehdä etätöitä lainkaan.²³

¹⁵ TEM, työolobarometri 2020:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162955/TEM_2021_18.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁶ Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Etätöön suosio jatkui alkuvuonna, mutta väheni keväällä

<https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyon-suosio-jatkui-alkuvuonna-mutta-vaeheni-kesalla/>

¹⁷ Eurostat, 2021: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210923-1>

¹⁸ Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Etätö yleistyi eniten aloilla ja alueilla, joilla sitä ennen tehtiin vähiten <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyo-yleistyi-eniten-aloilla-ja-alueilla-joilla-sita-ennen-tehtiin-vahiten/>

¹⁹ Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Etätö yleistyi eniten aloilla ja alueilla, joilla sitä ennen tehtiin vähiten <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyo-yleistyi-eniten-aloilla-ja-alueilla-joilla-sita-ennen-tehtiin-vahiten/>

²⁰ Sutela, H., Pärnänen, A. & Keyriläinen, M. (2019). Digiajan työelämä, Työolotutkimuksen tuloksia 1977-2018. Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto.

https://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ytym_1977-2018_2019_21473_net.pdf

²¹ Kovalainen A., Poutanen, S. ja Arvonen, J. (2021) Covid-19, luottamus ja digitalisaatio. Tutkimus etätöistä ja sen järjestymisestä Suomessa keväällä ja syksyllä 2020. Turun yliopisto <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8421-3>

²² Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Uusi normaali kutsuu: vanhaan ei ole paluuta, jos työntekijöiltä kysytään <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/uusi-normaali-kutsuu-vanhaan-ei-ole-paluuta-ios-tyontekijoilta-kysytaan/>

²³ TNS Kantar ja Suomen yrittäjät, Työelämägallup kesä 2021, https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/09/tyoelamagallup_kesa_21_etatyo.pdf

Etätyöhön liittyvää tutkimusta on etenkin koronapandemian aikana tehty runsaasti. Osa tutkimuksista pyrkii kattavaan näkemykseen^{24 25}, osa keskittyy työelämän tutkimukseen. Tutkimuksissa korostuvat sekä työntekijän jaksamiseen²⁶ ja viihtyvyyteen liittyvät näkökulmat kuin työyhteisöön sekä johtamiseen²⁷²⁸ liittyvät aspektit. Esimerkiksi Ruohomäki²⁹ tutki etätyöhön siirtymistä korona-aikana sekä etätyön haittoja ja etuja, kun taas Työterveyslaitos³⁰ on tutkinut etätöiden vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin, samoin kuten Mäkikangas ym.³¹ Uusimpana tutkimuskohteena on etätyön päästävähennykset. Metsäranta ym.³² skenaariopohjaisten liikennemallinnusten mukaan etätyöllä on vain kohtalaista vaikutusta liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin.

Etätyötiloja koskevaa tutkimusta ei ole Suomessa kovinkaan paljon. Vaikka Tantarimäki³³ näkee etätyötilojen tuovan mahdollisuuksia maaseudulle, yhteisöllisiä työtiloja koskeva tutkimus on rajoittunut lähinnä opinnäytetöihin, joissa kartoitetaan yhteisöllisten työtilojen toimintaedellytyksiä.³⁴

Etätyöolomista ei ole tehty Suomessa vielä tutkimuksia. Sen sijaan ruotsalaistutkimuksen mukaan³⁵ etätyöolomaiset liikkuvat enemmän, nukkuivat paremmin ja pitempään sekä kokivat vähemmän ahdistusta ja stressiä kuin tavallisen työviikon aikana.

²⁴ Blomqvist, K., Sivunen, A., Vartiainen, M., Olsson, T., Ropponen, A., Henttonen, K., ja van Zoonen, W. (2020) Etätyö Suomessa koronaviruspandemian aikana. Pitkittäistutkimuksen tuloksia.

<https://cocodigiresearch.files.wordpress.com/2020/12/etacc88tyocc88-suomessa-koronaviruspandemian-aikaan-2020.pdf>

²⁵ Kuisma, J. ja Sauri, P. (2021) Etätyö ja monipaikkaisuus Suomessa. Kunnallisanalan kehittämissäätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 121. <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2021/11/polemia-121.pdf>

²⁶ Niemi, S. & Kräkin M. (2019). Asiantuntijatyön paradoksimuutos; Työn kaaosmaisuuksien kokemus ja selviytymiskeinot asiantuntijatyössä. Työelämän tutkimus 17(1).

<https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/87106/46031>

²⁷ Laakkonen, M. (2020). Etätyön johtamisen haasteet ja mahdollisuudet. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Pro gradu -työ, Vaasan yliopisto. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/10991/>

²⁸ Tuominen, K. (2021). Etätyö ja etäjohtaminen: Tutkimus esihenkilöiden ja työntekijöiden etätyökokemuksista. Pro gradu -työ, Vaasan yliopisto <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/13104>

²⁹ Ruohomäki, V. (2020). Etätyöoloikka ja hyvinvointi koronakriisin alussa. Työpoliittinen aikakauskirja, 63, 21–28. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. <https://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-575-1>

³⁰ Työterveyslaitos (2020). Etätöissä uni on parempaa ja alkoholia kuluu vähemmän.

<https://www.ttl.fi/etatoissa-uni-on-parempaa-ja-alkoholia-kuluu-vahemman/>

³¹ Mäkinen, J.-P.; Oksanen, A.; Mäkikangas, A. Loneliness and Well-Being during the COVID-19 Pandemic: The Moderating Roles of Personal, Social and Organizational Resources on Perceived Stress and Exhaustion among Finnish University Employees. Int. J. Environ. Res. Public Health 2021, 18, 7146.

<https://doi.org/10.3390/ijerph18137146>

³² Metsäranta, H., Aro, R., Blomqvist, P., Levä, T., Nissinen, A. & Rannanpää, S. (2021). Etätyön vaikutukset liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin. Valtioneuvoston selvitys 2021:4

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163413/>

³³ Tantarimäki, S. (2020). Etätyö tulee taas! : Työn murroksen mukanaan tuomat mahdollisuudet maaseudun kunnille ja kaupungeille. Maaseutututkimus, 28(1), 85–102.

<https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/94488>

³⁴ Katajisto, P. (2015) Yhteisöllinen työtila: maaseudun toimijoiden kohtaamispaikka. Opinnäytetyö. Tampereen Ammattikorkeakoulu

³⁵ Visit Sweden (2021). Workation Study Reveals Benefits of Sweden's New Remote Working Trend <https://press.visitsweden.com/news/workation-new-remote-working-trend-sweden/>

Lähteet

- Aaltonen, H., Lampinen, S. ja Somerpalo, S. (2021). Etelä-Savon vapaa-ajan asuntoihin liittyvä liikkuminen ja sen vähäpäästöisyyden edistäminen, Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisuja 170 https://www.esavo.fi/resources/public//Tietoa-Etela-Savosta/Julkaisut/Julkaisut_2021/Vapaa_ajan_asunnot_ja_liikkuminen.pdf
- Blomqvist, K., Sivunen, A., Vartiainen, M., Olsson, T., Ropponen, A., Henttonen, K., ja van Zoonen, W. (2020) Etätyö Suomessa koronaviruspandemian aikana. Pitkittäistutkimuksen tuloksia. <https://cocodigiresearch.files.wordpress.com/2020/12/etacc88tyocc88-suomessa-koronaviruspandemian-aikaan-2020.pdf>
- Eurostat, 2021: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210923-1>
- Hannonen, O. In search of a digital nomad: defining the phenomenon. Information Technology & Tourism 22, 335–353 (2020). <https://doi.org/10.1007/s40558-020-00177-z>
- Katajisto, P. (2015) Yhteisöllinen työtila: maaseudun toimijoiden kohtaamispaikka. Opinnäytetyö. Tampereen Ammattikorkeakoulu
- Kovalainen A., Poutanen, S. ja Arvonen, J. (2021) Covid-19, luottamus ja digitalisaatio. Tutkimus etätyöstä ja sen järjestymisestä Suomessa keväällä ja syksyllä 2020. Turun yliopisto <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8421-3>
- Kuisma, J. ja Sauri, P. (2021) Etätyö ja monipaikkaisuus Suomessa. Kunnallisanalan kehittämissäätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 121. <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2021/11/polemia-121.pdf>
- Laakkonen, M. (2020). Etätyön johtamisen haasteet ja mahdollisuudet. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Pro gradu -työ, Vaasan yliopisto. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/10991/>
- Metsäranta, H., Aro, R., Blomqvist, P., Levä, T., Nissinen, A. & Rannanpää, S. (2021). Etätyön vaikutukset liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin. Valtioneuvoston selvitys 2021:4 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163413/>
- Mäkiniemi, J.-P.; Oksanen, A.; Mäkikangas, A. Loneliness and Well-Being during the COVID-19 Pandemic: The Moderating Roles of Personal, Social and Organizational Resources on Perceived Stress and Exhaustion among Finnish University Employees. Int. J. Environ. Res. Public Health 2021, 18, 7146. <https://doi.org/10.3390/ijerph18137146>
- Niemi, S. & Kräkin M. (2019). Asiantuntijatyön paradoksyvyhti; Työn kaaosmaisuuksien kokemus ja selviytymiskeinot asiantuntijatyössä. Työelämän tutkimus 17(1). <https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/87106/46031>
- Parhiala, K., Pitkänen, K., Strandell, A., Rehunen, A., & Suomela, T. (2020). Miten huomioida monipaikkainen elämä terveyspalveluiden järjestämisessä? THL - päätöksenteon tueksi 1/2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139058/URN_ISBN_978-952-343-450-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Pitkänen, Kati, Anna Strandell, Antti Rehunen, Alli Sirén, Kimmo Nurmio (2020). Monipaikkaisuuskortit. Suomen ympäristökeskus. https://www.syke.fi/FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Elinvoimainen_ja_kestava_monipaikkainen_Suomi_VN_TEAS_Monipaikkaisuus#Monipaikkaisuuskortit
- Rantanen, M., Pihkala, T., Hyyryläinen, T. & Kujala, S. (toim.), Kohti dialogia – Vapaa-ajan asuminen Etelä-Savon voimavaraksi. Raportteja 198. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. Mikkeli: Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306043/Raportteja198.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Ruohomäki, V. (2020). Etätyöoloikka ja hyvinvointi koronakriisin alussa. Työpoliittinen aikakauskirja, 63, 21–28. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. <https://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-575-1>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökkit [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-677X. 2020, Kesämökkit 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 1.12.2021]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/rakke/2020/rakke_2020_2021-05-27_kat_001_fi.html

Sutela, H., Pärnänen, A. & Keyriläinen, M. (2019). Digiajan työelämä, Työolotutkimuksen tuloksia 1977-2018. Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto. https://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuuttelo/tyym_1977-2018_2019_21473_net.pdf

Strandell, A. Pitkänen, K. & Rehunen, A. (2020). Miten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat vapaa-ajan asumisen suosioon? Matkailututkimus (1) 2020.

Tantarimäki, S. (2020). Etätyö tulee taas! : Työn murroksen mukanaan tuomat mahdollisuudet maaseudun kunnille ja kaupungeille. Maaseutututkimus, 28(1), 85–102. <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/94488>

TEM, työolobarometri 2020:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162955/TEM_2021_18.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tilastokeskus, määritelmät <https://www.stat.fi/meta/kas/etatyto.html> (viitattu 1.12.2021)

Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Etätyö yleistyi eniten aloilla ja alueilla, joilla sitä ennen tehtiin vähiten <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyto-yleistyi-eniten-aloilla-ja-alueilla-joilla-sita-ennen-tehtiin-vahiten/>

Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Etätyön suosio jatkui alkuvuonna, mutta väheni keväällä <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyon-suosio-jatkui-alkuvuonna-mutta-vaheni-kesalla/>

Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Uusi normaali kutsuu: vanhaan ei ole paluuta, jos työntekijöiltä kysytään <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/uusi-normaali-kutsuu-vanhaan-ei-ole-paluuta-jos-tyontekijoilta-kysytaan/>

Tilastokeskus (2021). Tieto ja trendit -blogi. Yli puolet mökinomistajista on eläkkeellä, <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/yli-puolet-mokinomistajista-on-elakkeella/>

TNS Kantar ja Suomen yrittäjät, Työelämägallup kesä 2021, https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/09/tyoelamagallup_kesa_21_etatyto.pdf

Työterveyslaitos (2020). Etätöissä uni on parempaa ja alkoholia kuluu vähemmän. <https://www.ttl.fi/etatoissa-uni-on-parempaa-ja-alkoholia-kuluu-vahemman/>

Tuominen, K. (2021). Etätyö ja etäjohtaminen: Tutkimus esihenkilöiden ja työntekijöiden etätyökokemuksista. Pro gradu -työ, Vaasan yliopisto <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/13104>

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, Elinvoimainen ja kestävä monipaikkainen Suomi <https://tietokayttoon.fi/-/elinvoimainen-ja-kestava-monipaikkainen-suomi-sompa->

Pitkänen, Kati (2019) Kotona maalla ja kaupungissa – Mitä tarkoittaa monipaikkaisuus? Suuri mökkiläisseminaari 5.4.2019 <https://urly.fi/2lln>

Vilkman, Ulla. Etäjohtaminen: Tulosta joustavalla työllä. Alma Talent, Helsinki (2016)

Visit Sweden (2021). Workation Study Reveals Benefits of Sweden's New Remote Working Trend <https://press.visitsweden.com/news/workation-new-remote-working-trend-sweden/>